

Sabbatsmåltid

Måltidet

Sabbatmåltidet er et fællesskabs måltid. Det fejres at hviledagen er kommet. Den hviledag som ifølge religiøse jøder er sat til side til hvile og til tilbedelse af Gud og som derfor er særlig Hellig.

Lysene tændes

Den særlige hellige åndelighed som følger sabbatten bydes velkommen ved at kvinden i huset tænder to lys, ved solnedgang, fordi dagen ifølge jødisk kalender begynder ved solnedgang, hvorfor sabbatten teknisk set begynder fredag aften.

De to lys skal symbolisere de to steder i bibelen hvor Jøderne opfordres til at huske og holde sabbatten. Lysene skal traditionelt ha lov at brænde ned og stagerne må ikke røres før sabbatten er ovre igen.

Lysene symboliserer den særlige åndelige stemning der forbindes med Sabbatten og lysene skal helst tændes af en kvinde fordi kvindens natur i jødisk tankegang er mere åndelig end mandens.

En anden forståelse går ud på at det er kvinden der skal tænde lys, da det var hende der var hovedansvarlig for at mørket kom ind i verden. At hun gav efter for slangens list og var ulydig imod Gud og spiste af frugten fra kundskabens træ.

Kvinden i huset siger velsignelsen for lysene mens hun indånder røgen fra lysene som får at tage imod den særlige åndelighed, eller hvile om man vil, som ledsager sabbatten. Bønnen eller velsignelsen for lysene lyder:

[2]

Barukh atah Adonai Eloheinu, melekh ha'olam, asher kid'shanu b'mitzvotav v'tzivanu l'hadlik ner shel Shabbat.

Velsignet være Du, Herre vores Gud, Verdens konge, som har gjort os hellige gennem sine bud og som har befalet os at tænde sabbatslysene.

Kiddush

Det første der sker ved måltidet er at der drikkes et rituel glas vin. Først velsignes vinen med den traditionelle bøn: Kiddush.

Baruch atah Adonai Eloheinu Melech Haolam borei peri hagafen

Velsignet være du, Herre vores Gud, Verdens konge, du som skabte vinfrugten

Vinen symboliserer I den jødiske tradition glæde og hellighed, og bruges til at markere både sabbattens begyndelse og afslutning.

Velsignelsen af vinen skal minde om skabelsen og om udfrielsen af Egypten som traditionelt regnes for det tidspunkt hvor jøderne blev til et samlet folk.

Håndvaskning

Dernæst går de fleste religiøse jøder ud for at foretage en rituel afvaskning af deres hænder. For at minde om at alt er helligt og for at vaske alt som ikke er helligt og ritual rent af hænderne inden måltidet kan indtages.

Afvaskelsen hænger sammen med det næste ritual som er velsignelsen af brødet, og da man helst ikke skal adskille en velsignelse og den handling som velsignelsen hænger sammen med taler man ikke mellem afvaskelsen og spisningen af brødet.

God ting at vide hvis man havner til et sabbatsmåltid med en religiøs jøde som borddame eller herre. Det er nok ikke der man skal forsøge at få den gode samtale i gang.

Velsignelsen af brødet

Men som sagt så følger velsignelsen af brødet. De fleste jødiske familier har specielle hallabrød på bordet fredag aften. De er bagt på en speciel måde og er kendetegnet ved de meget karakteristiske snoninger.

Der er to hallabrød for at mindes at da israellitterne var i ørkenen så sørgede Gud for dem ved at lade manna regne ned fra himlen, og om fredagen altså dagen før sabbaten var der dobbelt portion for at de ikke skulle gå ud og samle på helligdagen. Derfor således også to sabbatsbrød. Brødene velsignes med ordene:

*Baruch atah Adonai Eloheinu Melech Haolam Hamotzi Lechem Meen
Haaretz*

Velsignet være du, Herre vores Gud, Verdens konge, som lader brødet fremgå af jorden

Velsignelsen er således også en taksigelse for Gud som giver ikke bare brødet men alt det vi har brug for.

Vel egentlig en parallel til giv os I dag vort daglige brød i Fadervor, som mange også forstår som mere alt det vi har brug for end bare brød.

Efter velsignelsen sendes et stykke brød rundt og hver deltager ved måltidet brækker et lille stykke af og spiser. Nogle bruger også at salte brødet før de spiser det. Ikke svært at se en forbindelse til den kristne nadver.

Selve måltidet

Herefter kan måltidet begyndes, der er ikke flere formelle ritualer andet end selve måltidet selv. Det er som jeg sagde til at starte med et fællesskabs måltid.

At samvær om fællesskab, den gode samtale og god mad og vin kan være en åndelig disciplin, tror jeg vi som protestantiske kristne har godt af at lære lidt af.

Åndelighed er ikke bare noget der sker i forbindelse med bøn, salmesang, eller kirkegang, men er noget som gennemsyrrer hele livet.

Hvis der virkelig er en Gud og han har skabt og opretholder alting, så er han således også med i alting og kan findes i en flot naturoplevelse, en god samtale med en ven, under en løbetur eller i og under et godt måltid mad. Så værsgod ☺.